

GOSPODARJENJE Z GOZDOVI

Od novega zakona o gozdovih veliko pričakujemo

Že nekaj časa se dosti govori in piše o skorajšnjih velikih spremembah v zvezi z gozdarsko službo, vračanjem gozdov in vsem kar urejuje sedanji zakon o gozdovih. Na dnevnem redu so razne špekulacije o ukinitvi gozdarske službe, pretiranih sečnjah v razlaščenih gozdovih, neveljavnosti zakona in podobno.

Temu primerno so se pričeli obnašati tudi nekateri lastniki gozdov, ki že samovoljno ravna v nasprotju z veljavnimi predpisi, tako glede sečnje kakor tudi prodaje lesa.

V tem sestavku zato pojasnjemo: spremembo zakona o gozdovih, plačevanje odkupljenega lesa, moratorij sečnje v razlaščenih gozdovih.

SPREMEMBA ZAKONA O GOZDOVIH

Sedanji zakon o gozdovih urejuje financiranje gozdarske službe in vzdrževanje gozdov tako, da se od prodaje cene lesa obvezno oddvoji ustrezen delež, ki je potreben za opravljanje teh dejavnosti. Za les iz zasebnih gozdov se je ta delež gibal v zadnjih letih od 31 do 35 odstotkov. Na tak način se je družba rešila vseh skrbi za ohranitev gozdov, ker so lastniki gozdov pokrivali vse stroške strokovnega dela in vlaganj v gozdove. Zaradi tega je bila uvedena obvezna prodaja lesa preko gozdnih gospodarstev, gozdarji pa smo morali biti izterjalci sredstev za vlaganje v gozdove. Glede na to, da ima posredno korist od gozdov – zaradi njegovih splošno koristnih funkcij – celotna družba, je tak način financiranja za lastnike gozdov krivičen. To je tudi glavni razlog za nezadovoljstvo in mnogokrat za slabe odnose med lastniki in gozdarji.

V pripravi je nov zakon o gozdovih, od katerega vsi veliko pričakujemo. Lahko glede na to, v katero smer

gredo razmišljanja pri pravi zakona, nekatere stvari predvidevamo:

- osnovala naj bi se javna (državna) gozdarska služba za vse gozdove, ki bo opravljala strokovna dela splošnega pomena, to je načrtovanje, odkazilo lesa in nadzor nad gozdovi;

- izvajanje načrtovanih del (sečnja, spravilo, gozdno gojitvena dela, varstveni ukrepi, gozdne prometnice) bo stvar lastnikov oziroma usposobljenih izvajalcev v konkurenci na prostem trgu;

- prodaja lesa bo sproščena;

- lastniki gozda bodo soudeleženi pri financiranju gozdarstva preko davčnega sistema glede na površino in kakovostno vrednost njihovih gozdov.

Navedli smo nekatere glavne teze, iz katerih se vidi, da kakšna večja anarhija v gozdovih in gozdarstvu zaenkrat še ni predvidena. Kljub temu, da se nov zakon o gozdovih pripravlja pospešeno, pa verjetno letos še ne bo stopil v veljavo. Zaradi tega je potrebno poudariti, da stari zakon o gozdovih še velja. Gozdno gospodarstvo mora v času do sprejema novega zakona, ker je za to odgovorno, posloovati po veljavnih predpisih, torej opravljati obvezen odkup lesa oziroma zaračunavati lastnikom zakonske obveznosti za domačo uporabo in za prodani les.

PLAČEVANJE LESA

Žal s političnimi spremembami sovpada tudi gozdarska kriza, ki tudi ni

prizanesla lesni industriji in s tem niti nam, gozdarjem in lastnikom gozdov. Že od sredine lanskega leta nam sicer prej solidni kupci ne plačujejo lesa po štiri, pet in več mesecev. V začetku smo namenjali kredite, da smo lahko les plačevali lastnikom v roku do enega meseca, od lanskega septembra pa tudi to ni več zadostovalo. Tako se je podaljšal rok plačila za prevzeti les v prvi polovici leta 1990 pri GG Ljubljana 90–100 dni. Tudi obljube, dane lastnikom za poračun oddanega lesa v decembru, nismo mogli izpolniti, kljub temu, da smo ustavili vsa dela in zmanjšali število zaposlenih skoraj za polovico. Najprej smo slabim plačnikom lesa dobave preprosto ustavili, sedaj pa kupcev, ki so plačilno sposobni, praktično sploh ni več.

Razumljivo je, da bo v tržnih razmerah, za katere se vsi tako zavzemamo, tudi v bodoče plačilo lesa odvisno od ponudbe in povpraševanja in se bo treba temu privaditi. Da je lesa preveč, se kaže tudi na tako imenovanem črnem trgu, kjer je močno upadel razrez lesa, pa tudi cene so nižje. V drugem polletju se je likvidnost začela izboljševati. Prevzeti les od 1. 9. 1990 naprej plačujemo v rednem roku do 30 dni.

MORATORIJ SEČNJE V RAZLAŠČENIH GOZDOVIH

V občini Grosuplje je delež družbenih gozdov majhen – okoli devet odstotkov. Ocenjujemo, da bo prišlo v poštev za vračanje največ polovico družbenih gozdov, torej do 5 odstotkov od celotne gozdne površine. Kljub majhnemu deležu bodo imele gozdno gospodarske organizacije, ki upravljajo s temi gozdovi, zaradi tega težave

pri izvedbi planiranih del in posledično tudi pri zaposlitvi delavcev.

Za zdaj je sprejet le zakon o začasnih prepovedi sečnje v gozdovih v družbeni lastnici (Uradni list Republike Slovenije št. 26/90), morebitnih zakonov o vračanju še ni.

Kolikor poznamo razmere v družbenih gozdovih, lahko ugotovimo, da se je s temi gozdovi dobro gospodarilo

in da so v povprečju sedaj veliko boljši, kot so bili ob razlastitvi. To dokazujejo najboljše sestoji sami, kar lahko ugotovi vsak, čeprav ni kak poseben gozdarski strokovnjak. Seveda so lahko odstopanja pri posameznih parcelah negativna, v celoti vzeto pa je stanje teh sestojev tako po količini, predvsem pa po kakovosti lesa nadpovprečno. S tem pa ne

zanikamo, da so se tudi na tem področju dogajale napake in nepravilnosti.

Tako moratorij sečnje, vsaj za območje občine Grosuplje, ne predstavlja kritike gozdarjem, ki so štirideset let kolikor toliko vestno gospodarili in očuvali zaupane jim gozdove.

TONE MIKLAČIČ

POLEMIKA

Potrebujemo nadzor nad upravljanjem z gozdovi

V grosupeljski podružnici Slovenske kmečke zveze smo razpravljali o problematiki gozdov in s tem v zvezi tudi o problematiki gozdnih gospodarstev in kmetov.

Naše stališče je, da mora v gozdarstvu priti do radikalnih, korenitih sprememb; gre predvsem za spremembe v pomenski smeri: lastnik gozda – gospodar gozda.

- Gospod Miklavčič je že takoj na začetku svojega prispevka uporabil podatek, da je delež, ki se odvaja iz zasebnih gozdov za financiranje gozdarske službe in za vzdrževanje gozdov enaintrideset do petintrideset odstotkov. Sprašujemo, za kaj konkretno se je do zdaj ta denar porabil, oziroma kakšen delež je bil namenjen obnavljanju gozda (pogozdovanju, gradnji gozdnih cest...).

Zanimivo bi bilo tudi vedeti, kakšen delež so za to dejavnost odvajali iz zasebnih oziroma družbenih gozdov.

- Gospod Miklavčič želi, da bi se sedanje GG Ljubljana preoblikovalo v podjetje »Gozd«, ki bo zaposlilo sedanji kader.

V GG Ljubljana je bilo pred kratkim še zaposlenih 700 delavcev, kar znaša en delavec na 200 ha gozda. Trenutno je tam zaposlenih 450 delavcev, se pravi en delavec na 300 ha gozdov. V Zahodni Evropi pa imajo na 10.000 ha zaposlenega enega delavca; njegovo delo je samo nadzorova-

nje upravljanja z gozdovi, ne pa tudi upravljanje z njimi.

- Že nekaj let se pripravlja nov zakon o gozdovih, od katerega oboji, gozdarji in kmetje, veliko pričakujemo. Vendar je treba poudariti, da se naša pričakovanja povsem razhajajo: Lastniki gozdov ne potrebujemo službe, ki bo načrtovala in odkazovala les v gozdovih, ampak samo gozdnega inšpektorja oziroma revirnega delavca, ki bo le nadzoroval gospodarjenje z gozdovi; vse drugo naj bi bilo prepuščeno konkurenci in svobodnemu trgu.

- Gozdna gospodarstva imajo velika premoženja, ki si ga sedaj med seboj ugodno razprodajajo (avtomobili, traktorji, počitniške hišice...). Opozorila kmetov, da je bilo to pridobljeno tudi na račun kmetovih gozdov in da imamo svoj delež pri tem tudi kmetje, ne zaležejo.

- Podpiramo moratorij sečnje v razlaščenih gozdovih. Sodimo, da je odvzete oziroma razlaščene gozdove treba vrniti in da v teh gozdovih nima nihče pravice sekati, ne glede na to, ali je dobro ali slabo gospodaril.

- Zaradi boljšega gospodarjenja v gozdovih občine Grosuplje navajamo še naslednji podatek: gozdni etat je izkoriščen oziroma dosežen že do leta 1995.

JANEZ DOLINŠEK
predsednik SKZ Grosuplje

DVE PLATI KOLAJNE

Razprodajanje odvzete zemlje

Član našega Združenja Jože Podržaj iz Čušperka 2 nas je obvestil, da občina Grosuplje oziroma sklad stavbnih zemljišč prodaja zemljišča, ki so bila leta 1946 na podlagi zakona o zaplembah odvzeta njegovemu dedu Alojzu Podržaju iz Čušperka, ter nas prosil za posredovanje pri občinskih organih.

Prodaja trinajstih Podržajevih parcel, komunalno opremljenih s cesto in vodovodom, se je začela že marca 1990, vendar je julija 1990 izšel zakon o začasnih prepovedi prometa s kmetijskimi zemljišči (UL RS 26/90), katerega drugi člen se glasi: Prepovedi veljajo za kmetijska zemljišča... ki so prešla v državno oziroma družbeno lastnico na podlagi... zaplemb... po zakonu o zaplembi premoženja in o izvrševanju zaplembe (UL SFRJ 61/46 in 74/46).

Od predsednika Komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora smo dobili pojasnilo, da je komitej oziroma sklad dobil v zvezi z Zakonom o začasnih prepovedi pismeno razlago oz. pojasnilo od republiškega sekretariata za pravosodje, po katerem stavbna zemljišča ni prepovedano prodajati oziroma oddajati v zavidavo, češ da to ni promet z nepremičninami.

Ker je republiški sekretariat upravn, ne pa sodni organ, je njegovo mnenje za občinski upravni organ morda zadostno, s pravnega stališča pa ostaja njegovo pojasnilo

samo strokovno mnenje, ki je pravno sporno: prodaja ali oddaja zemljišč v zavidavo povzroča spremembo naslova lastnika oziroma nosilca pravice uporabe, zaradi česar je to pravni promet, ki ima enake ali celo težje posledice za lastninske lastnosti zemljišč kot pri normalni civilni, nesocialistični prodaji: ob taki kupčiji se namreč lastnost zemljišča tako spremeni, da je zelo težko vzpostaviti predhodno stanje.

Zaradi pravne spornosti razlage zakona protestiramo proti ravnanju občinskih organov in zahtevamo, da predsednik IS skupščine prodajo takoj do nadaljnjega ustavi, občinska skupščina pa naj zadevo tudi načelno obravnava, in sicer ne le s pravnega, ampak tudi s političnega stališča. Zelo težko popravljivo spreminjanje lastnosti po letu 1945 odvzetih zemljišč ima namreč tudi politično razsežnost. Ali predsednik občinske skupščine, izvoljen na listi Demosa, in predsednik IS, član ene od strank Demosa, ne zastopata in ne izvajata načelnega stališča Demosa, da je potrebno krivice povojnega komunističnega lastninskega terorja čim prej popraviti in odpraviti? Ali občinski sklad, ki mu predseduje član ZKS-SDP, želi iskati dvomljive pravne luknje, ki bi občinski blagajni omogočale iztržiti še nekaj krivičnih dinarjev za odvzeto zemljo? Ne zdi se nam potrebno ugibati, ali gre za politično dvoiličnost ali za finančni pragmatizem ali za kaj tretjega, prepričani pa smo, da je »prodajno oddajanje« pravno sporno odvzetih zemljišč v zavidavo s stališča zakonodaje sporno, politično pa za vse demokratične stranke nesprejemljivo.

Za Odbor združenja lastnikov razlaščenega premoženja v občini Grosuplje
JAKA MÜLLER

Uveljavljanje prednostne pravice

Zakon o kmetijskih zemljiščih (Ur. l. SRS 1/79, 11/81, 1/86 in 9/90) med drugim ureja tudi promet s kmetijskimi zemljišči in gozdom, v okviru tega še posebej prednostno pravico do nakupa kmetijskega zemljišča ali gozda (določbe 21. do 35. člena tega zakona). Po določbi 1. odst. 24. člena citiranega zakona imajo tako kmetijske organizacije združenega dela, kmetijska zadruga in druge oblike združevanja kmetov, ki so družbene pravne osebe ali drug kmet, ki ima zemljišče v primerni oddaljenosti. Šele v primeru, da nihče od naštetih prednostnih upravičencev v zakonitem roku ne uveljavlja prednostne pravice nakupa, lahko prodajalec kmetijsko zemljišče ali gozd v nadaljnjih šestih mesecih proda drugim kupcem.

Tako zakon preprečuje drobitev kmetijskih zemljišč in gozda, saj zemljo prvenstveno pridobivajo tisti, ki jo obdelujejo ter se s tem tudi preživljajo.

Glede na dejstvo, da prednostni upravičenci iz različnih vzrokov ne uveljavljajo prednostne pravice nakupa zemljišč in da zemljo kupujejo predvsem občani, ki se s kmetijstvom ne ukvarjajo, občina kot pravni naslednik kmetijske zemljiške skupnosti in upravljalca kmetijskega zemljiškega sklada nastopa kot kupec kmetijskega zemljišča ali gozda v vseh tistih primerih, v katerih zgoraj navedeni prednostni upravičenci (zakupniki, kmetje, kmetijske organizacije, kmetijske zadruge, gozdnogospodarske organizacije in naprej) ne uveljavljajo svoje prednostne pravice do nakupa teh nepremičnin.

To pomeni, da do nadaljnjega v občinah ne more biti drugemu kot prednostnim upravičencem po zakonu o kmetijskih zemljiščih prodano niti eno samo kmetijsko zemljišče ali gozd, kajti v vseh teh primerih mora občina uveljaviti svojo prednostno pravico do nakupa in zemljišče prenesti v kmetijski zemljiški sklad.

MARIJA ZALETELJ